REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI

LIGJ

Nr. 95/2025

PËR DISA SHTESA DHE NDRYSHIME NË LIGJIN NR. 155/2020, "PËR NDRYSHIMET KLIMATIKE", I NDRYSHUAR[1]

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Në ligjin nr. 155/2020 "Për ndryshimet klimatike", të ndryshuar, bëhen këto shtesa dhe ndryshime:

Neni 1

Në nenin 3 bëhen shtesat dhe ndryshimet e mëposhtme:

1. Pas pikës 4 shtohet pika 4/1 me këtë përmbajtje:

"4/1. "Shkarkime GES" janë çlirimet e gazeve me efekt serrë (GES) nga burimet e instalimit, që kryejnë aktivitetet e përfshira në shtojcën II, pjesa A; nga operatori i avionit, sipas përcaktimeve në shtojcën II, pjesa B; nga anija që kryen një veprimtari transporti detar dhe çliron GES-et e përfshira në shtojcën II, pjesa C, ose nga subjekti i rregulluar që kryen veprimtarinë e përmendur në shtojcën II, pjesa D.".

2. Pika 12 shfuqizohet.

3. Pika 34 ndryshohet si më poshtë:

"34. "IGJEO" është Instituti i Gjeoshkencave.".

4. Pas pikës 37 shtohen pikat 38, 39, 40, 41, 42, 43 dhe 44 me këtë përmbajtje:

"38. "Efektet në aviacion, të palidhura me shkarkimin e CO^2" janë efektet në klimë nga çlirimi i oksideve të azotit (NOx), i grimcave të blozës dhe i oksideve të squfurit gjatë djegies së karburantit dhe efektet nga avujt e ujit, duke përfshirë vijat e kondensimit (*contrail*) nga një avion që kryen një veprimtari aviacioni, të radhitur në shtojcën II, pjesa B.

[1] Ky ligj është përafruar pjesërisht me:
- direktivën 2003/87/KE të Parlamentit Europian dhe të Këshillit, datë 13 tetor 2003, "Për krijimin e një skeme për tregtinë e lejeve për shkarkimet e gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit dhe që ndryshon direktivën e Këshilllit 96/61/KE", të ndryshuar. Numri CELEX 32003L0887, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L, nr.275, datë 25.10.2003, f. 32–46.

39. “MRVA” është sistemi i Bashkimit Evropian që parashikon detyrimet e monitorimit, raportimit, verifikimit dhe akreditimit, në lidhje me shkarkimet e gazeve me efekt serrë për disa veprimtari specifike, që ngrihet në përputhje me direktivën 2003/87/KE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 13 tetor 2003, “Për krijimin e një skeme për tregtinë e lejeve për shkarkimet e gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit dhe që ndryshon direktivën e Këshillit 96/61/KE.

40. “Lëndë djegëse”, për qëllimin e këtij ligji, është çdo produkt energjetik që përfshihet në listën e shtojcës II, pjesa D, të këtij ligji, që tregtohet dhe përdoret për djegie në sektorët e ngrohjes së ndërtesave, transportit rrugor, industrisë energjetike, industrisë së prodhimit dhe të ndërtimit, sipas specifikimeve teknike dhe përjashtimeve të përcaktuara në shtojcën II, pjesa D, të këtij ligji.

41. “Porti i zbarkimit” është porti ku një anije ndalon për të ngarkuar ose për të shkarkuar ngarkesë, për të ngjitur apo për të zbritur pasagjerë, ose porti ku një mjet lundrues në det të hapur (*offshore*) ndalon për të ndërruar ekuipazhin. Nuk përfshihen ndalesat që kanë si qëllim të vetëm furnizimin me karburant, marrjen e furnizimeve të tjera, ndërrimin e ekuipazhit të një anijeje, të ndryshme nga ajo në det të hapur, hyrjen në dok ose riparimin e anijes dhe/ose të pajisjeve të saj, ndalesat në port kur mjeti ka nevojë për ndihmë ose është në rrezik, transferimet nga anija në anije, të kryera jashtë porteve, ndalesat me qëllimin e vetëm për t’u strehuar nga moti i pafavorshëm ose që bëhen të domosdoshme për kryerjen e aktivitetit të kërkim-shpëtimit dhe ndalesat e anijeve të kontejnerëve në një port fqinj transporti kontejnerësh.

42. “Subjekti i rregulluar”, për qëllim të këtij ligji, është:

a) shoqëria e tregtimit me shumicë të naftës, gazit dhe nënprodukteve të tyre, sipas përkufizimit të ligjit nr. 8450, datë 24.12.1999, “Për përpunimin, transportimin dhe tregtimin e naftës, të gazit dhe të nënprodukteve të tyre”, të ndryshuar, që ushtron veprimtarinë e tregtimit me shumicë të produkteve të mëposhtme, kur përdoren si lëndë djegëse, në kuptim të shtojcës II, pjesa D, të këtij ligji:

i. naftë bruto;
ii. gaz natyror;
iii. gaz i lëngshëm;
iv. benzinë automjetesh;
v. nënprodukte të tjera, të lëngshme, si benzol, toluol, ksilol, solven, *white spirit*;
vi. gazoil (diezel);
vii. vajgur ndriçues;
viii. kerozene;
ix. lëndë djegëse për përdorim termik civil dhe/ose industrial;
x. vajra;
xi. solarë;
xii. bitum (asfalt);
xiii. mazut.

b) çdo person fizik ose juridik që ushtron veprimtarinë e tregtimit me shumicë të produkteve të tjera, që konsiderohen dhe përdoren si lëndë djegëse, në kuptim të shtojcës II, pjesa D, të këtij ligji.

43. “Shoqëri transporti detar”, për qëllim të këtij ligji, janë subjektet detare sipas nenit 3 të ligjit nr. 9251, datë 8.7.2004, “Kodi Detar i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me përjashtim të të punësuarve.

44. “Lëndë djegëse alternative” do të thotë lëndë djegëse ose burime energjie që shërbejnë, të paktën pjesërisht, si zëvendësim për burimet e naftës fosile në energjinë e përdorur për transport dhe që kanë potencialin të kontribuojnë në dekarbonizimin e tij dhe të përmirësojnë performancën mjedisore të sektorit të transportit, duke përfshirë:

a) lëndë djegëse për automjete, trena, anije ose avionë me emetim zero të llojit:
i. energji elektrike;
ii. hidrogjen;
iii. amoniak.

b) lëndë djegëse të rinovueshme dhe konkretisht:

i. karburante të biomasës, duke përfshirë biogazin dhe biokarburantet e përcaktuara në ligjin nr. 24/2023 “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme”, si dhe në legjislacionin në fuqi për prodhimin, tregtimin, transportin e biokarburanteve dhe lëndëve të tjera djegëse;

ii. lëndë djegëse sintetike dhe parafinike, duke përfshirë amoniakun, të prodhuara nga energjia e rinovueshme;

c) lëndë djegëse alternative jo të rinovueshme dhe karburante fosile kalimtare dhe konkretisht:

i. gaz natyror në formë të gaztë (gaz natyror i kompresuar (GNK)) dhe në formë të lëngëzuar (gaz natyror i lëngëzuar (GNL)), i përcaktuar në ligjin nr.102/2015 "Për sektorin e gazit natyror", të ndryshuar;

ii. gaz nafte i lëngëzuar (LPG) që përbëhet nga hidrokarbure të lehta parafinike, të cilat rrjedhin nga proceset e rafinerisë, nga stabilizimi i naftës bruto dhe nga impiantet e përpunimit të gazit natyror, të përbëra kryesisht nga propani dhe butani ose kombinimi i të dyjave, që mund të përfshijnë edhe propilenin, butilenin, izopropilenin dhe izobutilenin;

iii. lëndë djegëse sintetike dhe parafinike të prodhuara nga energji jo e rinovueshme.".

Neni 2

Neni 5 ndryshohet si më poshtë:

"Neni 5

Strategjia dhe planet kombëtare për ndryshimet klimatike

1. Kuadri i përgjithshëm kombëtar për ndryshimet klimatike përbëhet nga dokumentet e mëposhtme:

a) Strategjia Kombëtare Afatgjatë për Ndryshimet Klimatike dhe Zhvillimin me Emetim të Ulët, që përmban politikat e përgjithshme kombëtare për ndryshimet klimatike dhe ka si pjesë përbërëse të saj planin e veprimit afatgjatë për zhvillimin me emetim të ulët, që është në përputhje me objektivin e neutralitetit klimatik të Komunitetit të Energjisë, ku përcaktohen masat kombëtare për reduktimin e shkarkimeve të GES-eve dhe shtimin e përthithësve të GES-eve në sektorët përkatës;

b) Plani Kombëtar për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike (NAP), që krijon kuadrin për një proces të vazhdueshëm të përshtatjes në vend. NAP-i përcakton objektivat për përshtatjen, nxit integrimin e përshtatjes në politikat sektoriale të ministrive të linjës, përcakton masat prioritare dhe organizon përgjegjësitë e mekanizmat e bashkëpunimit brenda proceseve të përshtatjes;

c) Plani Kombëtar për Energjinë dhe Klimën, i cili përmban elementet e parashikuara në pikën 3 të nenit 14 të këtij ligji.

2. Strategjia Kombëtare Afatgjatë për Ndryshimet Klimatike dhe Zhvillimin me Emetim të Ulët dhe pjesët përbërëse të saj, sipas shkronjës "a" të pikës 1 të këtij neni, përfshijnë çështjet nga lista joshteruese e shtojcës III/A, që i bashkëlidhet këtij ligji.

3. Ministria nëpërmjet grupit ndërministror të punës në fushën e ndryshimeve klimatike monitoron dhe vlerëson çdo 2 vjet progresin për zbatimin e Strategjisë Kombëtare Afatgjatë për Ndryshimet Klimatike dhe Zhvillimin me Emetim të Ulët dhe të Planit Kombëtar për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike (NAP) dhe harton raportin që përmban:

a) vlerësimin e progresit në reduktimin e shkarkimeve dhe të përthithjes nga rezervuarët e GES-eve, në raport me kontributin kombëtar të përcaktuar (NDC);

b) vlerësimin e progresit në zbatimin e planit të veprimit afatgjatë për zhvillimin me emetim të ulët;

c) vlerësimin e zbatimit të Planit Kombëtar për Përshtatje ndaj Ndryshimeve Klimatike, që përfshin:

i. gjetjet e reja dhe vulnerabilitetin për ndryshimet klimatike;

ii. aktivitetet e kryera gjatë procesit të NAP-it;

iii. progresin dhe vështirësitë në integrimin e përshtatjes në sektorët e tjerë;

iv. progresin dhe vështirësitë në arritjen e objektivave e të indikatorëve;

v. rekomandimet për masat në të ardhmen.

4. Ministria, në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për energjinë, nëpërmjet grupit ndërministror të punës në fushën e ndryshimeve klimatike, monitoron dhe vlerëson çdo 2 vjet progresin për zbatimin e Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës. Për këtë qëllim, ministritë hartojnë raportin kombëtar të monitorimit të progresit të Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës, sipas procedurave të parashikuara nga mekanizmi qeverisës, i përcaktuar në pikën 2 të nenit 14 të këtij ligji.

5. Strategjitë dhe planet kombëtare për ndryshimet klimatike rishikohen sipas afateve të përcaktuara si më poshtë:

a) Strategjia Kombëtare Afatgjatë për Ndryshimet Klimatike dhe Zhvillimin me Emetim të Ulët rishikohet të paktën çdo 10 vjet;

b) Plani i veprimit afatgjatë për zhvillimin me emetim të ulët dhe Plani Kombëtar për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike (NAP) rishikohen të paktën çdo 5 vjet;

c) Plani Kombëtar për Energjinë dhe Klimën rishikohet çdo 10 vjet, në përputhje me mekanizmin qeverisës, që parashikohet në pikën 2 të nenit 14 të këtij ligji. Plani Kombëtar për Energjinë dhe Klimën rishikohet gjithashtu, në çdo rast, kur ka mospërputhje me arritjen e objektivave kombëtarë të miratuar apo kur synohet tejkalimi i tyre.

6. Strategjia Kombëtare Afatgjatë për Ndryshimet Klimatike dhe Zhvillimin me Emetim të Ulët dhe plani i veprimit afatgjatë për zhvillimin me emetim të ulët, si pjesë përbërëse e saj, miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit.

7. Plani Kombëtar për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike (NAP) miratohet nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit.

8. Plani Kombëtar për Energjinë dhe Klimën miratohet në përputhje me parashikimet e pikës 4 të nenit 14 të këtij ligji.”.

Neni 3

Pas nenit 7 shtohet neni 7/1 me këtë përmbajtje:

“Neni 7/1

Përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike

1. Ministria, vetë ose në bashkërendim me ministritë e sektorëve, e ndikuar nga ndryshimet klimatike, sipas rastit, harton politikat dhe kuadrin ligjor që sigurojnë rritjen e aftësive të përshtatjes, forcimin e qëndrueshmërisë, zvogëlimin e cenueshmërisë ndaj ndryshimeve klimatike, duke garantuar mbrojtjen e jetës, të mjeteve të jetesës dhe të ekosistemeve.

2. Politikat dhe kuadri ligjor, të parashikuara në pikën 1 të këtij neni, përmbajnë masat e nevojshme për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, duke përfshirë:

a) masat për zgjerimin e njohurive shkencore dhe fuqizimin e kërkimit shkencor për klimën;

b) masat për mbledhjen, përpunimin dhe ruajtjen e të dhënave për ndryshimet klimatike;

c) masat për krijimin e sistemeve të paralajmërimit të hershëm për rreziqet që vijnë nga ndryshimet klimatike;

ç) masat për përmirësimin e eficiencës dhe qëndrueshmërisë së veprimeve të përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike;

d) masat për ngritjen dhe fuqizimin e institucioneve kompetente për realizimin e veprimtarisë së përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike;

dh) vënien në dispozicion të fondeve të posaçme për realizimin e masave të përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike.”.

Neni 4

Seksioni I, “Sistemi i monitorimit, raportimit, verifikimit dhe akreditimit (MRVA) në lidhje me shkarkimet GES”, të kreut III, “Shkarkimet e GES-it nga burimet e lëvizshme e të palëvizshme, produktet dhe substancat”, ndryshohet si më poshtë:

“SEKSIONI I

SISTEMI I MONITORIMIT, RAPORTIMIT, VERIFIKIMIT DHE AKREDITIMIT (MRVA) NË LIDHJE ME SHKARKIMET GES

Neni 8

Monitorimi dhe raportimi i shkarkimeve GES nga operatori i instalimit, nga subjekti i rregulluar dhe verifikimi

1. Operatori i instalimit monitoron shkarkimet GES nga instalimi gjatë një viti kalendarik. Subjekti i rregulluar monitoron shkarkimet GES, që përkojnë me sasinë e lëndëve djegëse të hedhura për konsum gjatë një viti kalendarik. Monitorimi kryhet në përputhje me planin e monitorimit, të miratuar nga AKM-ja.

2. Operatori i instalimit dhe subjekti i rregulluar hartojnë raportin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve të vitit paraardhës dhe e dorëzojnë jo më vonë se muaji janar i çdo viti te verifikuesi i akredituar.

3. Verifikuesi i akredituar verifikon nëse raporti është në përputhje me planin e monitorimit dhe me kriteret e procedurat e monitorimit, harton raportin e verifikimit dhe ia dorëzon atë operatorit të instalimit dhe subjektit të rregulluar, sipas rastit.

4. Operatori i instalimit, brenda muajit mars të çdo viti, dhe subjekti i rregulluar, brenda muajit prill të çdo viti, dorëzojnë pranë AKM-së raportin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve të vitit paraardhës, së bashku me raportin e verifikimit, të hartuar nga verifikuesi i akredituar.

5. Personat fizikë dhe juridikë, që gjatë ushtrimit të veprimtarisë tregtare blejnë nga subjekti i rregulluar lëndët djegëse për përdorim në sektorët e përcaktuar në shtojcën II, pjesa D, të këtij ligji, kanë detyrimin të raportojnë menjëherë te subjekti i rregulluar të gjitha informacionet e kërkuara prej tij për destinacionin e këtyre lëndëve djegëse, për t’i mundësuar subjektit të rregulluar përmbushjen e detyrimeve të monitorimit dhe raportimit të shkarkimeve GES, sipas këtij neni. Detyrimi për raportim kryhet në respektim të parimeve të mbrojtjes së të dhënave personale, sipas legjislacionit për mbrojtjen e të dhënave personale, dhe në respektim të parimit të ruajtjes së sekretit tregtar, sipas legjislacionit për pronësinë industriale. Subjekti i rregulluar ka të drejtë të kërkojë shpërblimin e dëmit për gjobat e marra për mospërmbushjen e detyrimeve të raportimit, sipas këtij neni, në rast se mospërmbushja është pasojë e drejtpërdrejtë e mungesës së raportimit të informacioneve nga personat fizikë dhe juridikë, që furnizohen prej tij me lëndë djegëse, sipas kësaj pike.

6. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit dhe, sipas rastit, të ministrit përgjegjës për akreditimin në Republikën e Shqipërisë, miraton rregulloret për kushtet, kriteret dhe procedurat e monitorimit, raportimit dhe verifikimit të shkarkimeve të GES-eve nga operatori i instalimit dhe subjekti i rregulluar dhe i akreditimit të verifikuesve, që përmbajnë:

a) kushtet, kriteret dhe procedurat për miratimin e përditësimin e planit të monitorimit;

b) kushtet, kriteret dhe procedurat e hartimit të raportit të të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve;

c) kushtet, kriteret dhe procedurat e verifikimit dhe hartimit të raportit të verifikimit nga verifikuesi i akredituar;

ç) kushtet, kriteret dhe procedurat e akreditimit të verifikuesit të akredituar;

d) kushtet e posaçme, procedurën e shqyrtimit dhe vendimmarrjes, procedurën e përditësimit, shfuqizimit dhe tarifën e aplikimit të autorizimit për shkarkimet GES;

dh) kompetencat e AKM-së në lidhje me raportimin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve nga operatori i instalimit dhe nga subjekti i rregulluar dhe verifikimin nga verifikuesi i akredituar.

Neni 9

Autorizimi për shkarkimet e GES-it nga instalimi dhe subjekti i rregulluar

1. Operatori i instalimit pajiset me autorizimin për shkarkimet e GES-eve për ushtrimin e aktiviteteve, të parashikuara në shtojcën II, pjesa A, të këtij ligji, kur çliron GES-et e përcaktuara në këtë shtojcë. Autorizimi për shkarkimet e GES-eve mbulon një ose disa instalime që operohen në të njëjtin vend nga i njëjti operator.

2. Subjekti i rregulluar pajiset me autorizimin për shkarkimet e GES-eve për ushtrimin e aktiviteteve, të parashikuara në shtojcën II, pjesa D, të këtij ligji.

3. Ministri lëshon autorizimin për shkarkimet GES nga operatori i instalimit dhe nga subjekti i rregulluar me paraqitjen prej tyre të planit të monitorimit të shkarkimeve GES, të miratuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

4. Autorizimi për shkarkimet e GES-eve nga operatori i instalimit përmban të paktën elementet, si më poshtë:

a) emrin dhe adresën e operatorit;

b) një përshkrim të aktiviteteve dhe shkarkimeve nga instalimi;

c) planin e monitorimit, të miratuar nga AKM-ja.

ç) detyrimet për raportimin e shkarkimeve GES nga operatori i instalimit.

5. Autorizimi për shkarkimet e GES-eve nga subjekti i rregulluar përmban të paktën elementet, si më poshtë:

a) emrin dhe adresën e subjektit të rregulluar;

b) një përshkrim të mënyrës së hedhjes për konsum nga subjekti i rregulluar të lëndëve djegëse për përdorim në sektorët e përcaktuar në shtojcën II, pjesa D, të këtij ligji;

c) një listë të lëndëve djegëse që subjekti i rregulluar hedh për konsum në sektorët e përcaktuar në shtojcën II, pjesa D, të këtij ligji;

ç) planin e monitorimit, të miratuar nga AKM-ja;

d) detyrimet për raportimin e GES-eve nga subjekti i rregulluar.

6. Ministri, me propozimin e strukturës përgjegjëse për inspektimin në fushën e mjedisit, shfuqizon autorizimin e shkarkimeve të GES-eve dhe vendos pezullimin e aktivitetit që shkarkon GES-e në një nga rastet kur:

a) operatori i instalimit dhe subjekti i rregulluar nuk përmbushin detyrimet e monitorimit e të raportimit;

b) operatori i instalimit dhe subjekti i rregulluar nuk përmbushin detyrimin e parashikuar në nenin 10 të këtij ligji.

Neni 10

Ndryshime të instalimit dhe aktivitetit të subjektit të rregulluar

1. Operatori i instalimit informon menjëherë AKM-në për çdo ndryshim që planifikon të kryejë në natyrën apo funksionimin e instalimit ose për çdo zgjerim apo reduktim të rëndësishëm të kapacitetit të vet, që mund të kërkojë përditësimin e planit të monitorimit ose të autorizimit të shkarkimeve GES. Konsiderohet ndryshim i rëndësishëm i kapacitetit një ndryshim në funksionim që arrin pragun e kapacitetit prodhues ose sasinë e prodhimit të një instalimi të përfshirë në shtojcën II, pjesa A, të këtij ligji.

2. Subjekti i rregulluar informon menjëherë AKM-në për çdo ndryshim të planifikuar në natyrën e aktivitetit ose të lëndëve djegëse që nxjerr për konsum, të cilat mund të kërkojnë përditësimin e planit të monitorimit ose të autorizimit të shkarkimeve GES.

3. Përditësimi i planit të monitorimit dhe të autorizimit të shkarkimeve GES, në rastet e parashikuara në pikat 1 dhe 2 të këtij neni, kryhet sipas përcaktimeve të akteve nënligjore të parashikuara në shkronjat "a" dhe "d" të pikës 6 të nenit 8 të këtij ligji.

Neni 11

Detyrimet MRVA të operatorit të avionit

1. Çdo operator avioni, që sipas legjislacionit në fuqi për transportin ajror konsiderohet transportues ajror shqiptar, që kryen aktivitete aviacioni të përfshira në shtojcën II, pjesa B, të këtij ligji dhe shkarkon GES-e, ka detyrimin e monitorimit dhe të raportimit të shkarkimeve të GES-eve për fluturimet që nisen nga apo arrijnë në një aeroport që ndodhet në territorin e Republikës së Shqipërisë ose midis aeroporteve në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2. Operatori i avionit harton planin e monitorimit të shkarkimeve të GES-eve dhe e paraqet atë për miratim pranë AKM-së.

3. Operatori i avionit monitoron dhe raporton shkarkimet GES gjatë një viti kalendarik nëpërmjet raportit të të dhënave të monitorimit të shkarkimeve GES dhe e dorëzon atë te verifikuesi i akreditуar jo më vonë se muaji janar i çdo viti.

4. Verifikuesi i akreditуar verifikon nëse raporti është në përputhje me planin e monitorimit dhe me kriteret e procedurat e monitorimit dhe harton raportin e verifikimit.

5. Raporti i të dhënave të monitorimit të shkarkimeve GES të operatorit të avionit, i verifikuar sipas pikës 4 të këtij neni, dorëzohet pranë AKM-së brenda muajit mars të çdo viti.

6. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit, dhe, sipas rastit, të ministrit përgjegjës për aviacionin civil dhe për akreditimin në Republikën e Shqipërisë, miraton rregulloren për kushtet, kriteret dhe procedurat e monitorimit, raportimit dhe verifikimit të shkarkimeve të GES-eve nga operatori i avionit dhe akreditimit të verifikuesve, që përmban:

a) kushtet, kriteret dhe procedurën për miratimin e planit të monitorimit;

b) kushtet, kriteret dhe procedurat për monitorimin dhe hartimin e raportit të të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve;

c) kushtet, kriteret dhe procedurat e verifikimit dhe hartimit të raportit të verifikimit nga verifikuesi i akreditуar;

ç) kushtet, kriteret dhe procedurat e akreditimit të verifikuesit të akreditуar;

d) kompetencat e AKM-së në lidhje me raportimin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve nga operatori i avionit dhe me verifikimin nga verifikuesi i akreditуar.

7. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për mjedisin dhe të ministrit përgjegjës për transportin, miraton kushtet dhe procedurat e raportimit për efektet në aviacion, të palidhura me shkarkimin e CO^2.

Neni 12

Detyrimet MRVA të shoqërisë së transportit detar

1. Çdo shoqëri e transportit detar, për anijet që mbajnë flamurin shqiptar, ka detyrimin e monitorimit dhe të raportimit të shkarkimeve të GES-eve nga anijet e përfshira në shtojcën II, pjesa C, të këtij ligji, që transportojnë mallra apo pasagjerë për qëllime tregtare nga porti i fundit i zbarkimit në një port zbarkimi të vendosur në territorin e Republikës së Shqipërisë ose nga një port zbarkimi, i vendosur në territorin e Republikës së Shqipërisë, në portin e ardhshëm të zbarkimit, si dhe midis porteve të zbarkimit që ndodhen në territorin e Republikës së Shqipërisë.

2. Shoqëria e transportit detar harton planin e monitorimit të shkarkimeve të GES-eve, që verifikohet nga verifikuesi i akreditуar dhe miratohet nga Drejtoria e Përgjithshme Detare.

3. Shoqëria e transportit detar raporton shkarkimet e GES-eve nëpërmjet raportit të të dhënave të monitorimit të shkarkimeve GES, që hartohet nga shoqëria e transportit detar dhe dorëzohet te verifikuesi i akredituar jo më vonë se muaji janar i çdo viti.

4. Verifikuesi i akredituar verifikon raportin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve GES të shoqërisë së transportit detar. Raporti i verifikuar i të dhënave të monitorimit të shkarkimeve GES të shoqërisë së transportit detar dorëzohet pranë Drejtorisë së Përgjithshme Detare brenda muajit mars të çdo viti.

5. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit, dhe, sipas rastit, të ministrit përgjegjës për transportin detar dhe për akreditimin në Republikën e Shqipërisë, miraton rregulloret për kushtet, kriteret dhe procedurat e monitorimit, raportimit dhe verifikimit të shkarkimeve të GES-eve nga shoqëria e transportit detar dhe akreditimit të verifikuesve, që përmbajnë:

a) kushtet, kriteret dhe procedurën për miratimin e planit të monitorimit nga shoqëria e transportit detar dhe për verifikimin nga verifikuesi i akredituar;

b) kushtet, kriteret e procedurat për monitorimin dhe hartimin e raportit të të dhënave të monitorimit të shkarkimeve GES;

c) kushtet, kriteret e procedurat e verifikimit dhe hartimit të raportit të verifikimit nga verifikuesi i akredituar;

ç) kushtet, kriteret dhe procedurat e akreditimit të verifikuesit të akredituar;

d) kompetencat e Drejtorisë së Transportit Detar në lidhje me raportimin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve nga shoqëria e transportit detar dhe me verifikimin nga verifikuesi i akredituar.

Neni 12/1

Akreditimi i verifikuesit

1. Çdo person juridik që ushtron në territorin e Republikës së Shqipërisë funksionin e verifikuesit, të parashikuar në këtë ligj, akreditohet sipas ligjit nr. 116/2014 “Për akreditimin e organeve të vlerësimit të konformitetit në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar.

2. Çdo person juridik, i regjistruar në territorin e Republikës së Shqipërisë, që ushtron funksionin e verifikuesit sipas këtij ligji, akreditohet nga një organizëm akreditues i huaj vetëm në rastet kur plotësohen kushtet e parashikuara në nenin 8 të ligjit nr. 116/2014 “Për akreditimin e organeve të vlerësimit të konformitetit në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar.

3. Çdo person juridik, i akredituar si verifikues nga një organizëm kombëtar akreditimi i një vendi tjetër, ushtron funksionin e verifikuesit në territorin e Republikës së Shqipërisë kur përmbush kushtet e parashikuara në nenin 13 të ligjit nr.116/2014 “Për akreditimin e organeve të vlerësimit të konformitetit në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar.

4. Kushtet, kriteret, procedurat dhe fushat specifike për akreditimin e verifikuesit përcaktohen në rregulloret e miratuara në zbatim të nenit 8, pika 6, shkronja “ç”, të nenit 11, pika 6, shkronja “ç” dhe të nenit 12, pika 5, shkronja “ç”, të këtij ligji dhe hartohen në përputhje me parimet e ligjit nr.116/2014 “Për akreditimin e organeve të vlerësimit të konformitetit në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar.”.

Neni 5

Neni 13 “Shkarkimet e GES-it nga burime të lëvizshme”, të seksionit II, të kreut III, të ligjit shfuqizohet.

Neni 6

Pas nenit 14 të seksionit III “Shkarkimet e GES-it nga sektorë të tjerë” të kreut III shtohen nenet 14/1, 14/2 dhe 14/3 me këtë përmbajtje:

“Neni 14/1

Planet vendore për energjinë, klimën dhe përshtatjen

1. Duke nisur nga viti 2027, njësitë e vetëqeverisjes vendore hartojnë planet vendore për energjinë, klimën dhe përshtatjen.

2. Planet vendore për energjinë, klimën dhe përshtatjen hartohen për një periudhë 10-vjeçare dhe janë në përputhje me objektivat kombëtarë, të përcaktuar në strategjitë dhe planet në fushën e energjisë dhe ndryshimeve klimatike.

3. Plani vendor për energjinë, klimën dhe përshtatjen miratohet me vendim të këshillit bashkiak dhe rishikohet çdo 5 vjet ose në çdo kohë që vlerësohet e nevojshme nga njësia e qeverisjes vendore.

4. Para miratimit nga këshilli bashkiak projektplanet vendore për energjinë, klimën dhe përshtatjen konsultohen me ministritë e linjës sipas fushës së përgjegjësisë, me përfaqësues të grupeve të interesit, si dhe përfaqësues të shoqërisë civile për vlerësimin e përputhshmërisë së tij me objektivat kombëtarë, të përcaktuar në strategjitë dhe planet në fushën e energjisë dhe ndryshimeve klimatike.

5. Plani vendor për energjinë, klimën dhe përshtatjen dhe raporti i progresit për zbatimin e tij hartohen në përputhje me formatin, kërkesat dhe elementet, të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrisë përgjegjëse për mjedisin, në bashkëpunim me ministrinë përgjegjëse për energjinë, jo më vonë se 12 muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 14/2

Zhvillimi i infrastrukturës së lëndëve djegëse alternative

1. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për transportin, brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji miraton rregullat për zhvillimin e infrastrukturës së lëndëve djegëse alternative, me qëllim reduktimin e emetimeve të CO^2 dhe ndikimin mjedisor të sektorit të transportit, duke përfshirë:

a) përcaktimin e objektivave kombëtarë, të detyrueshëm për zhvillimin e infrastrukturës së mjaftueshme të lëndëve djegëse alternative për automjetet rrugore, trenat, anijet dhe avionët në gjendje të palëvizshme;

b) përcaktimin e specifikimeve teknike për infrastrukturën e lëndëve djegëse alternative;

c) përcaktimin e specifikimeve dhe kërkesave të përbashkëta teknike për informacionin për përdoruesit e automjeteve, për ofrimin e të dhënave në lidhje me pikat e karikimit dhe shpërndarjes së karburanteve alternative dhe për mënyrat e pagesës;

ç) përcaktimin e elementeve dhe përmbajtjes së raportit vjetor për zhvillimin e infrastrukturës së lëndëve djegëse alternative.

2. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për transportin, brenda 2 vjetëve nga hyrja në fuqi e këtij ligji miraton dokumentin strategjik për politikat kombëtare për zhvillimin e tregut, në lidhje me lëndët djegëse alternative në sektorin e transportit dhe vendosjen e infrastrukturës përkatëse.

Neni 14/3

Shkarkimet nga automjetet e reja

1. Automjetet e reja për pasagjerë, automjetet e reja të lehta tregtare dhe automjetet e rënda vendosen në treg vetëm nëse janë në përputhje me kërkesat e performancës së emetimeve të CO^2, të specifikuara në vendimin e Këshillit të Ministrave, sipas pikës 2 të këtij neni.

2. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për transportin, miraton rregullat e detajuara të performancës së shkarkimeve të CO^2 nga automjetet e reja për pasagjerë, automjetet e reja të lehta tregtare dhe automjetet e rënda, të cilat përfshijnë:

a) monitorimin dhe raportimin e të dhënave për regjistrimin e automjeteve të reja për pasagjerë për vlerësimin e reduktimit të shkarkimeve të CO^2 nga automjetet e lehta tregtare;

b) monitorimin dhe raportimin e shkarkimeve të CO^2 nga automjetet e reja për pasagjerë dhe nga automjetet e reja të lehta tregtare.

3. Automjetet e reja për pasagjerë dhe automjetet e reja të lehta tregtare mund të shiten ose të jepen me qira vetëm nëse janë të shoqëruara me informacionin e duhur për konsumatorin për ekonominë e karburantit dhe emetimet e CO^2.

4. Masat për sigurimin e informacionit për konsumin e lëndës djegëse dhe shkarkimet e CO^2 gjatë marketingut të automjeteve të reja, sipas pikës 3 të këtij neni, miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për transportin.".

Neni 7

Në seksionin IV, "Shkarkimet e GES-it nga produktet dhe substancat", të kreut III bëhen ndryshimet si më poshtë:

a) numri dhe titulli i seksionit IV shfuqizohen.

b) neni 15 shfuqizohet.

Neni 8

Në nenin 33 bëhen ndryshimi dhe shtesa e mëposhtme:

1. Pika 4 e nenit 33 ndryshohet si më poshtë:

"4. Autoriteti Kombëtar i Përcaktuar (NDA) është ministri ose zëvendësministri i deleguar me urdhër të ministrit."

2. Pas pikës 4 shtohet pika 5 me këtë përmbajtje:

"5. Ministria, institucionet e varësisë, sipas rastit, dhe ministritë e sektorëve të ndikuar nga ndryshimet klimatike mbështesin me ekspertizë teknike Autoritetin Kombëtar të Përcaktuar (NDA) gjatë ushtrimit të funksioneve të tij. Ministri përcakton me udhëzim procedurën dhe formën e organizimit e të bashkërendimit të punës midis NDA-së dhe organeve mbështetëse.".

Neni 9

Në pikën 1 të nenit 34, "Kundërvajtjet", bëhen ndryshimet dhe shtesa e mëposhtme:

1. Shkronjat "a", "b" dhe "c" ndryshohen si më poshtë:

"a) zhvillimi i aktiviteteve nga operatori i instalimit dhe nga subjekti i rregulluar, pa u pajisur me autorizimin për shkarkimet e GES-eve, në përputhje me detyrimet e përcaktuara në nenin 9 të këtij ligji, dënohet me gjobë nga 2 000 000 (dy milionë) deri në 4 000 000 (katër milionë) lekë, që rritet në masën 2 për qind të vlerës së gjobës çdo ditë deri në korrigjimin e mospërmbushjes;

b) zhvillimi i aktiviteteve nga operatori i avionit dhe shoqëria e transportit detar, pa planin e monitorimit të miratuar nga institucionet kompetente, në përputhje me detyrimet e përcaktuara në nenet 11 dhe 12 të këtij ligji, dënohet me gjobë nga 2 000 000 (dy milionë) deri në 4 000 000 (katër milionë) lekë, që rritet në masën 2 për qind të vlerës së gjobës çdo ditë deri në korrigjimin e mospërmbushjes;

c) mospërmbushja e detyrimeve të raportimit të shkarkimeve GES nga operatori i instalimit, subjekti i rregulluar, operatori i avionit dhe shoqëria e transportit detar, në kundërshtim me kërkesat e neneve 8, 11 dhe 12 të këtij ligji, dënohet me gjobë nga 2 000 000 (dy milionë) deri në 4 000 000 (katër milionë) lekë, që rritet në masën 2 për qind të vlerës së gjobës çdo ditë deri në korrigjimin e mospërmbushjes.".

2. Pas shkronjës "c" shtohet shkronja "ç" me këtë përmbajtje:

"ç) mosnjoftimi në AKM nga operatori i instalimit dhe nga subjekti i rregulluar i ndryshimeve të parashikuara në pikat 1 dhe 2 të nenit 10 të këtij ligji dënohet me gjobë në vlerën nga 2 000 000 (dy milionë) deri në 4 000 000 (katër milionë) lekë, që rritet në masën 2 për qind të vlerës së gjobës çdo ditë deri në korrigjimin e mospërmbushjes.".

Neni 10

Në nenin 35 bëhen shtesat dhe ndryshimi i mëposhtëm:

1. Pas pikës 2 shtohet pika 2/1 me këtë përmbajtje:

"2/1. Drejtoria e Përgjithshme e Transportit Detar i përcjell AKM-së vendimet, planin e monitorimit dhe raportin e të dhënave të monitorimit të shkarkimeve të GES-eve të shoqërisë së transportit detar.".

2. Pika 5 e nenit 35 ndryshohet si më poshtë:

"5. Nivelet e shkarkimeve vjetore GES nga subjektet që depozitojnë pranë autoriteteve kompetente raportet e të dhënave të monitorimit të GES-eve, në përputhje me nenet 8, 11 dhe 12 të këtij ligji, bëhen menjëherë të disponueshme për publikun dhe përditësohen rregullisht, duke siguruar akses për të gjithë, në përputhje me vendimin nr.16, datë 4.1.2012, të Këshillit të Ministrave "Për të drejtën e publikut për të pasur informacion mjedisor".".

Neni 11

Neni 36 ndryshohet si më poshtë:

"Neni 36

Raportimi

1. AKM-ja përgatit raportin për zbatimin e kërkesave për monitorimin, raportimin, verifikimin e shkarkimeve të GES-eve, sipas kërkesave të këtij ligji dhe akteve nënligjore të tij, çdo vit pas fillimit të efekteve të detyrimeve të operatorëve, sipas parashikimeve të nenit 38/1 të këtij ligji, dhe ia vendos në dispozicion ministrisë përgjegjëse për mjedisin.

2. Formati dhe përmbajtja e raportit të parashikuar në këtë nen miratohet me urdhër të ministrit.".

Neni 12

Neni 37 "Aktet nënligjore" ndryshohet si më poshtë:

1. Pikat 1 dhe 2 riformulohen si më poshtë:

"1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave të miratojë aktet nënligjore në zbatim të neneve 5, pikat 6 e 7; 7, pika 5; 8, pika 6; 11, pikat 6 e 7; 12, pika 5; 14, pikat 2 e 4; 14/1, pika 5; 14/2; 14/3, pikat 2 e 4; 18, pika 4; 19, pika 2; 21, pika 1; 22, pika 2, dhe 32, pika 5.

2. Ngarkohet ministri të miratojë aktet nënligjore në zbatim të neneve 7, pika 4; 23, pika 1, shkronja "f"; 27, pika 3, dhe nenit 36, pika 2.".

2. Pika 3 shfuqizohet.

Neni 13

Pas nenit 38 shtohet neni 38/1 me këtë përmbajtje:

"Neni 38/1

Fillimi i efekteve

1. Detyrimi i operatorit të instalimit për pajisjen me autorizimin për shkarkimet GES, sipas pikave 1 dhe 3 të nenit 9 të këtij ligji, i fillon efektet menjëherë pas miratimit të akteve nënligjore të përcaktuara në pikën 1 të nenit 37 të këtij ligji. Në çdo rast, autorizimet e shkarkimeve GES për të gjithë operatorët e instalimeve, subjekt i këtij ligji, do të lëshohen jo më vonë se data 31 dhjetor 2026.

2. Detyrimi i operatorit të avionit për hartimin e planit të monitorimit për shkarkimet GES dhe për paraqitjen e tij për miratim nga AKM-ja, sipas pikës 2 të nenit 11 të këtij ligji, fillon menjëherë pas miratimit të akteve nënligjore të përcaktuara në pikën 1 të nenit 37 të këtij ligji. Në çdo rast, procedura e miratimit të planit të monitorimit për të gjithë operatorët e avionit, subjekt i këtij ligji, do të kryhet jo më vonë se data 31 dhjetor 2026.

3. Detyrimi i subjektit të rregulluar për pajisjen me autorizimin për shkarkimet GES, sipas pikave 2 dhe 3 të nenit 9 të këtij ligji, fillon menjëherë pas miratimit të akteve nënligjore, të përcaktuara në pikën 1 të nenit 37 të këtij ligji. Në çdo rast, autorizimet e shkarkimeve GES për të gjitha subjektet e rregulluara, që i nënshtrohen këtij ligji, do të lëshohen jo më vonë se data 31 dhjetor 2027.

4. Detyrimi i shoqërisë së transportit detar për hartimin e planit të monitorimit për shkarkimet GES dhe për paraqitjen e tij për miratim nga Drejtoria e Përgjithshme Detare, sipas pikës 2 të nenit 12 të këtij ligji, fillon menjëherë pas miratimit të akteve nënligjore të përcaktuara në pikën 1 të nenit 37 të këtij ligji. Në çdo rast, procedura e miratimit të planit të monitorimit për të gjitha shoqëritë e transportit detar, subjekt i këtij ligji, do të kryhet jo më vonë se data 31 dhjetor 2027.

5. Detyrimet e operatorit të instalimit dhe operatorit të avionit për monitorimin dhe raportimin e shkarkimeve të GES-eve, sipas pikave 1 deri 4 të nenit 8 dhe të pikave 3 deri 5 të nenit 11 të këtij ligji, fillojnë menjëherë pas pajisjes me autorizimin për shkarkimet GES dhe, në çdo rast, jo më vonë se data 1 janar 2027.

6. Detyrimet e subjektit të rregulluar dhe shoqërisë së transportit detar për monitorimin dhe raportimin e shkarkimeve të GES-it, sipas pikave 1 deri 4 të nenit 8 dhe të pikave 3 deri 4 të nenit 12 të këtij ligji, fillojnë më 1 janar 2028.

7. Detyrimi për monitorimin dhe vlerësimin e progresit për zbatimin e Planit Kombëtar të Energjisë dhe Klimës, sipas pikës 4 të nenit 5 të këtij ligji, fillon nga data 15 mars 2027.

8. Detyrimi për rishikimin e Planit Kombëtar për Energjinë dhe Klimën, sipas shkronjës “c” të pikës 5 të nenit 5 të këtij ligji, fillon nga data 1 janar 2028.

9. Detyrimi i AKM-së për hartimin e raportit për zbatimin e kërkesave për monitorimin, raportimin, verifikimin e shkarkimeve të GES-eve, sipas nenit 36 të këtij ligji, fillon një vit pas fillimit të efekteve të detyrimit të operatorit të instalimit, sipas pikës 1 të nenit 38/1 të këtij ligji.

Neni 14

Në shtojcat e ligjit bëhen ndryshimet dhe shtesat e mëposhtme:

1. Shtojca II, pjesa A, zëvendësohet nga shtojca II, pjesa A, që i bashkëlidhet këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Shtojca II, pjesa B, zëvendësohet nga shtojca II, pjesa B, që i bashkëlidhet këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

3. Shtohen shtojcat II, pjesa C, dhe shtojca II, pjesa D, që i bashkëlidhen këtij ligji dhe janë pjesë përbërëse e tij.

4. Shtojca III-A zëvendësohet nga shtojca III-A, që i bashkëlidhet këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

Neni 15

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

K R Y E T A R I

Niko PELESHI

Miratuar në datën 18.12.2025

SHTOJCA II

Pjesa A

LISTA E AKTIVITETEVE TË INSTALIMEVE DHE GES-et

QË U NËNSHTROHEN DETYRIMEVE MRVA

1. Instalimet ose pjesët e instalimeve të përdorura për kërkimin, zhvillimin dhe testimin e produkteve e proceseve të reja dhe instalimet, të cilat në pesë vitet e fundit, bazuar mbi raportimet, më shumë se 95% të shkarkimeve e kanë nga përdorimi i biomasës janë të përjashtuara nga ky ligj.
2. Vlerat-prag, që jepen më poshtë, përgjithësisht u referohen kapaciteteve prodhuese ose vëllimit të prodhimit. Për aktivitetet që bien nën të njëjtën kategori dhe kryhen në të njëjtin instalim, kapacitetet e tyre mblidhen së bashku.
3. Për llogaritjen e inputit termal nominal total të një instalimi, ku digjen lëndë djegëse, mblidhen inputet termale nominale të të gjitha njësive teknike që janë pjesë e tij. Këto njësi mund të përfshijnë të gjitha tipat e bojlerëve, të pajisjeve për djegie, turbinave, pajisjeve ngrohëse, furrnaltave/kaldajave, inceneratorëve, kalcinatorëve, furrave të çimentos, furrave të pjekjes, pajisjeve tharëse, motorëve, qelizave të lëndës djegëse, njësive të djegies me fryrje kimike, flakëruesve dhe njësive termale apo katalitike pas djegies. Në këtë llogaritje nuk do të merren në konsideratë njësitë me input nominal termal nën 3 MW.
4. Kur rezulton se në një instalim që ka një leje mjedisi, kapërcehet pragu i kapacitetit të një aktiviteti që listohet në këtë shtojcë, leja e mjedisit e të gjitha njësive, ku digjet lëndë djegëse, përveç njësive për incinerimin e mbetjeve të rrezikshme ose bashkiake, do të ketë edhe kërkesa për shkarkimet e GES-eve, sipas nenit 5, të këtij ligji.

Nr.	Aktivitetet	GES
1	Djegia e lëndëve djegëse në instalime, përfshirë dhe incenerimin e mbetjeve bashkiake (përveç instalimeve për incenerimin e mbetjeve të rrezikshme) me input terminal nominal mbi 20 MW	Dyoksid karboni
2	Rafinimi i naftës bruto kur përdoren njësi djegëse me input terminal nominal mbi 20 MW	Dyoksid karboni
3	Prodhimi i koksit	Dyoksid karboni
4	Pjekja ose aglomerimi, i xeherorëve metalikë, përfshirë xeherorët sulfidë, përfshirë peletizimin e tyre.	Dyoksid karboni
5	Prodhimi i hekurit ose çelikut (shkrirje primare dhe sekondare), përfshirë derdhjen e vazhdueshme me kapacitet prodhues më të madh se 2,5 tonë/orë	Dyoksid karboni
6	Prodhimi ose përpunimi i metaleve ferrozë, përfshirë aliazhet e tyre, me njësi djegëse që operojnë me input terminal nominal mbi 20 MW. Përpunimi i metaleve ferrozë përfshin	Dyoksid karboni

	mullinjtë me rula, ngrohësit e ndërmjetëm, furrnaltat, kovaçanat, fonderitë, veshjen me metal të shkrirë dhe fiskimin e ngjyrës/elektrolitik.	
7	Prodhimi i aluminit primar ose oksideve të aluminit	Dyoksid karboni dhe perfluorokarbonet
8	Prodhimi i aluminit sekondar me njësi djegëse që operojnë me input terminal nominal mbi 20 MW.	Dyoksid karboni
9	Prodhimi apo përpunimi i metaleve joferroze, përfshirë prodhimin e aliazheve, rafinimin, derdhjen në fonderi etj., me njësi djegëse që operojnë me input terminal nominal mbi 20 MW (përfshirë lëndët djegëse që përdoren si agjentë reduktues).	Dyoksid karboni
10	Prodhimi i klinkerit të çimentos në furra rrotulluese me kapacitet prodhues mbi 500 tonë/ditë ose në furrnalta të tjera me kapacitet prodhues mbi 50 tonë/ditë.	Dyoksid karboni
11	Prodhimi i gëlqeres apo kalcinimi i dolomitëve apo magnezitit në furra rrotulluese apo në furrnalta të tjera me kapacitet prodhues mbi 50 tonë/ditë.	Dyoksid karboni
12	Prodhimi i qelqit dhe fibrave të qelqit me kapacitet shkrirjeje mbi 20 ton/ditë.	Dyoksid karboni
13	Prodhimi i produkteve qeramike nëpërmjet pjekjes, përfshirë tjegullat, tullat, tullat refraktare, pllakat, prodhimet e poçerisë/qeramikës apo të porcelanit me kapacitet prodhues mbi 75 tonë/ditë.	Dyoksid karboni
14	Prodhimi i materialeve izoluese me bazë leshi mineral, duke përdorur qelq, gurë apo skorie me kapacitet shkrirje mbi 20 tonë/ditë.	Dyoksid karboni
15	Tharja ose kalcinimi i gipsit apo prodhimi i fletëve / pllakave / paneleve prej gipsi, ku kapaciteti prodhues i gipsit të kalcinuar apo gipsit sekondar të tharë është mbi 20 tonë/ditë	Dyoksid karboni
16	Prodhimi i pulpës nga trungjet e drurit dhe materiale të tjera fibroze	Dyoksid karboni
17	Prodhimi i letrës dhe/ose i kartonit me kapacitet prodhues mbi 20 tonë/ditë	Dyoksid karboni
18	Prodhimi i katranit nga karbonizimi i substancave organike, të tilla, si: vajra, zift, tepricat e krekingut dhe distilimit, me kapacitet prodhues mbi 50 tonë/ditë	Dyoksid karboni

19	Prodhimi i acidit nitrik	Dyoksid karboni dhe oksid azoti
20	Prodhimi i acidit adipik	Dyoksid karboni dhe oksid azoti
21	Prodhimi i acidit glioksal dhe glioksilik	Dyoksid karboni dhe oksid azoti
22	Prodhimi i amoniakut	Dyoksid karboni
23	Prodhimi i shumicës së kimikateve organike përmes krekingut, reformimit, oksidimit të pjesshëm apo të plotë apo proceseve të ngjashme, me kapacitet prodhues mbi 100 tonë/ditë	Dyoksid karboni
24	Prodhimi i hidrogjenit (H_2) dhe gazit të sintezës përmes reformimit apo oksidimit të pjesshëm me kapacitet prodhues mbi 5 tonë/ditë	Dyoksid karboni
25	Prodhimi i hirit të sodës (Na_2CO_3) dhe bikarbonatit të sodës ($NAHCO_3$)	Dyoksid karboni
26	Kapja e rrymave të GES-eve nga instalimet që mbulohen nga ky ligj për qëllime të transportit dhe depozitimit gjeologjik në një vend depozitimi për të cilën AKM-ja ka lëshuar një leje mjedisi	Dyoksid karboni
27	Transportimi i GES-eve përmes tubacioneve për depozitimin gjeologjik në një vend depozitimi për të cilin AKM-ja ka lëshuar një leje mjedisi, përjashtuar rastet kur këto shkarkime mbulohen nga një aktivitet tjetër nën këtë ligj	Dyoksid karboni
28	Depozitimi gjeologjik i GES-eve në një vend depozitimi për të cilin AKM-ja ka lëshuar një leje mjedisi	Dyoksid karboni

Pjesa B

LISTA E AKTIVITETEVE TË AVIACIONIT DHE GES,

QË U NËNSHTROHEN DETYRIMEVE MRVA, SIPAS KREUT III, TË LIGJIT

Nr.	Aktivitetet	GES
	Fluturimet ndërmjet aerodromeve që ndodhen në dy shtete të ndryshme, që janë pjesë e zonës ekonomike evropiane, Mbretërisë së Bashkuar dhe Zvicrës, si dhe vendeve që zbatojnë skemën *CORSIA*, dhe çdo fluturim tjetër ndërmjet aerodromeve që ndodhen në dy vende të treta, të ndryshme nga operatorët e avionëve, që plotësojnë të gjitha kushtet e mëposhtme: a) Operatorët e avionëve kanë një certifikatë operatori ajror të lëshuar nga një autoritetet shqiptare janë të regjistruar në autoritetet shqiptare; dhe b) Ata prodhojnë shkarkime vjetore të CO^2 më të mëdha se 10.000 tonë nga përdorimi i avionëve, me një masë maksimale ngritjeje të certifikuar më të madhe se 5.700 kg, që kryejnë fluturime që janë pjesë e kësaj shtojce, përveç atyre që nisen dhe mbërrijnë brenda territorit shqiptar, nga 1 janari 2021; për qëllimet e kësaj pike, shkarkimet nga llojet e mëposhtme të fluturimeve do të jenë të përjashtuara: (i) fluturimet shtetërore; (ii) fluturimet humanitare; (iii) fluturimet mjekësore; (iv) fluturimet ushtarake; (v) fluturimet për shuarjen e zjarrit; (vi) fluturimet që paraprijnë ose pasojnë një fluturim humanitar, mjekësor ose zjarrfikës, me kusht që fluturime të tilla të kryheshin me të njëjtin avion dhe kërkohen për të kryer aktivitetet përkatëse humanitare, mjekësore ose zjarrfikëse ose për të ripozicionuar avionin pas këtyre aktiviteteve për aktivitetin e tij të ardhshëm.	Dyoksid karboni
	Fluturimet që nisen ose mbërrijnë në një aerodrom që ndodhet në territorin e Republikës së Shqipërisë. Nga këto fluturime do të përjashtohen: a) fluturimet që kryhen ekskluzivisht për transportin për misione zyrtare të një monarku në fuqi dhe familjes së ngushtë të tij, të kryetarëve të shteteve dhe ministrave të vendeve të huaja, kur një gjë e tillë është treguar në planin e fluturimit; b) fluturimet ushtarake që kryhen nga avionë ushtarakë dhe fluturimet e autoriteteve të doganave dhe të policisë; c) fluturimet për misione kërkimi dhe shpëtimi për shuarje zjarresh, fluturimet humanitare dhe shërbime shëndetësore emergjente të autorizuara nga autoritetet kompetente përkatëse; ç) çdo fluturim që kryhet ekskluzivisht sipas rregullave të shikueshmërisë së fluturimit, sipas përcaktimit të bërë në shtojcën 2, të Konventës së Çikagos; d) fluturimet që përfundojnë në aerodromin e nisjes, pa bërë asnjë ulje të ndërmjetme;	Dyoksid karboni

	dh) fluturimet për trajnim që kryhen ekskluzivisht për marrjen e licencës apo për vlerësim në rastin e ekuipazhit të fluturimit, kur kjo është përcaktuar me shënimin e duhur në planin e fluturimit, me kusht që ai fluturim të mos shërbejë për transportin e pasagjerëve dhe/ose mallrave apo për pozicionimin, apo transferimin e avionit; e) fluturimet që kryhen ekskluzivisht për qëllime të kërkimit shkencor apo për kontrollimin, testimin apo certifikimin e avionit apo pajisjeve, qoftë në ajër apo në tokë; ë) fluturimet që kryhen nga një avion që ka masë maksimale ngritjeje të certifikuar prej më pak se 5,700 kg; f) fluturimet që kryhen mbi rrugët ajrore, kur kapaciteti i ofruar nuk është më i madh se 50.000 vende në vit; g) fluturimet që, përveçse në këtë rast, do të binin në aktivitetin e kryer nga një operator tregtar transporti ajror që operon ose: - më pak se 243 fluturime në periudhë, për 3 periudha katërmujore të njëpasnjëshme; - fluturimet me shkarkime totale vjetore më të ulëta se 10.000 tonë në vit. Fluturimet që përfshihen në shkronjat "h" dhe "i" ose që kryhen ekskluzivisht për transportin për misione zyrtare të një monarku në fuqi dhe familjes së ngushtë të tij, të kryetarëve të shteteve dhe ministrave të shqiptar, nuk mund të përjashtohen sipas kësaj pike; gj) nga 1 janari 2013 deri më 31 dhjetor 2030, fluturime të cilat, nëse nuk do të ishte për këtë pikë, do të përfshiheshin në këtë aktivitet, të kryera nga një operator avioni jotregtar që kryen fluturime me shkarkime totale vjetore më të ulëta se 1.000 tonë në vit (duke përfshirë shkarkimet nga fluturimet e përmendura në shkronjat "h" dhe "i"); h) fluturimet nga aerodromet e vendosura në Zvicër në aerodromet e vendosura në Shqipëri; i) fluturimet nga aerodromet e vendosura në Mbretërinë e Bashkuar në aerodromet e vendosura në Shqipëri;	

PJESA C

LISTA E ANIJEVE, AKTIVITETEVE TË TRANSPORTIT DETAR DHE GES-et QË U NËNSHTROHEN DETYRIMEVE MRVA, SIPAS KREUT III TË LIGJIT

Llojet e anijeve dhe aktivitetet	GES
-Anijet me tonazh 5000 GT dhe mbi 5000 GT për shkarkimet GES gjatë udhëtimeve të kryera për transportin e mallrave dhe pasagjerëve për qëllime tregtare, që udhëtojnë nga porti i fundit i zbarkimit të anijes drejt një porti zbarkimi në Republikën e Shqipërisë dhe nga një port zbarkimi i Republikës së Shqipërisë drejt portit të ardhshëm të zbarkimit, si dhe ndërmjet porteve të zbarkimit brenda Republikës së Shqipërisë. -Anijet me tonazh nën 5000 GT deri në 400 GT, por jo më të vogla se 400 GT, për shkarkimet GES gjatë udhëtimeve të kryera për transportin e mallrave me qëllime tregtare, që udhëtojnë nga porti i fundit i zbarkimit drejt një porti zbarkimi në Republikën e Shqipërisë dhe nga një port zbarkimi në Republikën e Shqipërisë në portin e ardhshëm të zbarkimit, si dhe ndërmjet porteve të zbarkimit brenda Republikës së Shqipërisë. - Anijet në det të hapur (*offshore*) me tonazh 5000 GT dhe mbi 5000 GT për shkarkimet GES që udhëtojnë nga porti i fundit i zbarkimit drejt një porti zbarkimi në Republikën e Shqipërisë dhe nga një port zbarkimi në Republikën e Shqipërisë në portin e ardhshëm të zbarkimit, si dhe ndërmjet porteve të zbarkimit brenda Republikës së Shqipërisë. -Anijet në det të hapur (*offshore*) me tonazh nën 5000 GT deri në 400 GT, por jo më të vogla se 400 GT, për shkarkimet GES, që udhëtojnë nga porti i fundit i zbarkimit drejt një porti zbarkimi në Republikën e Shqipërisë dhe nga një port zbarkimi në Republikën e Shqipërisë në portin e ardhshëm të zbarkimit, si dhe ndërmjet porteve të zbarkimit brenda Republikës së Shqipërisë. Përjashtohen nga kjo listë anijet luftarake, mjetet ndihmëse detare, anijet e peshkimit ose për përpunimin e peshkut, anijet prej druri të një ndërtimi të thjeshtë, anijet që nuk lëvizin me mjete shtytëse mekanike ose anijet qeveritare, të përdorura për qëllime jotregtare.	Dyoksid karboni Metan (CH4) Protoksidi i azotit (N_2O)

PJESA D

LISTA E AKTIVITETEVE TË SUBJEKTIT TË RREGULLUAR, QË U NËNSHTROHEN DETYRIMEVE MRVA, SIPAS KREUT III TË LIGJIT

Aktivitetet	GES
Hedhja në treg e lëndëve djegëse, të cilat përdoren për djegie në ndërtesa, transport rrugor dhe sektorë të tjerë. Konsiderohet si lëndë djegëse, për qëllimin e këtij ligji, çdo produkt energjetik, sipas karakteristikave të mëposhtme: (i) i klasifikuar në krerët 1507 deri 1518 të Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave (NKM), kur synohet të përdoret si lëndë djegëse motorike ose karburant për ngrohje; (ii) i klasifikuar në krerët NKM 2701, 2702 dhe nga 2704 deri në 2715; NKM 2901 dhe 2902; NKM 3403; NKM 3811; NKM 3817; (iii) i klasifikuar në krerët NKM 2905 11 00, që nuk kanë origjinë sintetike dhe që janë të destinuara të përdoren për lëndë djegëse motorike ose karburant për ngrohje; (iv) i klasifikuar në krerët NKM 3824 99 86, 3824 99 92, 3824 99 93 , 3824 99 96 (përjashtuar përgatitjet antindryshk që përmbajnë amina, si përbërës aktiv dhe tretësit inorganik kompozit dhe holluesit për llaqet dhe produkte të ngjashme), 3826 00 10 dhe 3826 00 90, nëse janë të destinuara të përdoren si lëndë djegëse motorike ose karburant për ngrohje; (v) karburant me përmbajtje plumbi, klasifikuar në krerët NKM 2710 12 31, 2710 12 50 ; (vi) karburant pa përmbajtje plumbi, klasifikuar në krerët NKM 2710 12 31, 2710 12 41, 2710 12 45 dhe 2710 12 49 (vii) gazoil, klasifikuar në krerët NKM nga 2710 19 42 deri në 2710 19 67 dhe nga 2710 20 32 deri në 2710 20 38; (viii) vajguri, si lëndë djegëse e tipit Jet dhe lloje të tjera, klasifikuar në krerët NKM 2710 19 21 dhe 2710 19 25; (ix) gazet e naftës dhe hidrokarbure të tjera gazoike të lëngshme, pa përfshirë gazin natyral, klasifikuar në krerët NKM nga 2711 12 11 deri në 2711 19 00; (x) gaz natyror, klasifikuar në krerët NKM 2711 11 00 dhe 2711 21 00; (xi) vajrat e rënda, klasifikuar në krerët NKM nga 2710 19 62 deri në 2710 19 67 dhe nga 2710 20 32 deri në 2710 20 38; (xii) qymyr dhe koks, klasifikuar në krerët NKM 2701, 2702 dhe 2704; (xiii) energji elektrike, klasifikuar në krerët NKM 2716; (xiv) si dhe çdo produkt tjetër i destinuar për përdorim, i ofruar për shitje apo që përdoret si lëndë djegëse motorike ose lëndë djegëse për ngrohje, përfshirë përdorimin për prodhimin e energjisë elektrike.	Dyoksid karboni

Ky aktivitet nuk përfshin: (a) hedhjen në treg të lëndëve djegëse të përdorura në aktivitetet e radhitura në shtojcën II, pjesa A, përveç nëse përdoret për djegie në aktivitetet e transportit të GES për depozitimin gjeologjik, siç përcaktohet në pikën 27 të shtojcës II, pjesa A ose nëse përdoret për djegie në instalimet që shkarkojnë më pak se 2 500 tonë ekuivalent të dyoksidit të karbonit në vit; (b) hedhjen në treg të lëndëve djegëse për të cilat faktori i shkarkimit është zero; (c) hedhjen në treg të mbetjeve të rrezikshme ose bashkiake të përdorura si lëndë djegëse. Sektori i ndërtesave dhe transportit rrugor do të korrespondojnë me burimet e mëposhtme të shkarkimeve, të përcaktuara në udhëzimet e vitit 2006 për inventarët kombëtarë të GES-eve, të hartuara nga Paneli ndërqeveritar për ndryshimet klimatike (IPCC) i OKB-së , me modifikimet e nevojshme për këto përkufizime si më poshtë: (a) Prodhimi i kombinuar i ngrohjes dhe energjisë (CHP) (kodi burimor 1A1a ii) dhe impiantet e nxehtësisë (kodi burimor 1A1a iii), për aq sa prodhojnë nxehtësi për kategoritë, sipas shkronjave "c" dhe "d" të këtij paragrafi, ose drejtpërdrejt, ose përmes rrjeteve të ngrohjes qendrore;	
(b) Transporti rrugor (kodi burimor 1A3b), duke përjashtuar përdorimin e mjeteve bujqësore në rrugët e asfaltuara; (c) Tregtar/institucional (kodi burimor 1A4a); (d) Rezidenciale (kodi i kategorisë burimore 1A4b). Sektorët e tjerë do t'u përkasin burimeve të mëposhtme të shkarkimeve, të përcaktuara në udhëzimet e IPCC-së të vitit 2006 për inventarët kombëtarë të GES-eve: (a) Industritë energjetike (kodi burimor 1A1), duke përjashtuar kategoritë e përcaktuara në paragrafin e dytë, shkronja "a", të kësaj shtojce; (b) Industritë e prodhimit (*manufacturing*) dhe ndërtimit (kodi burimor 1A2).	Dyoksid karboni

SHTOJCA III - A

Pjesa 1

LISTA JOSHTERUESE E ÇËSHTJEVE QË DUHEN TRAJTUAR NË STRATEGJINË KOMBËTARE AFATGJATË PËR NDRYSHIMET KLIMATIKE DHE ZHVILLIMIN ME EMETIM TË ULËT (SKA-NKZHEU)

1. SKA-NKZHEU, e miratuar në përputhje me parashikimet e nenit 5 të këtij ligji:

(i) bazohet në një vizion strategjik afatgjatë, që merr parasysh objektivat dhe prioritetet kryesore të vendit dhe është në përputhje me qëllimet afatgjata të marrëveshjes së Parisit;

(ii) është plotësisht në përputhje me NDC-në, qëllimet dhe politikat e tjera të dekarbonizimit dhe zhvillimit, e integruar në kontekstin më të gjerë të vendit.

(iii) zhvillohet dhe koordinohet përmes proceseve ndërsektoriale dhe angazhimit të palëve të interesuara.

SKA-NZHEU dhe plani i veprimit, përveç elementeve të parashikuara në pikën 2 të nenit 14 të këtij ligji, përmban elementet e mëposhtme:

1.1.Vlerësimin e ndryshimeve klimatike në Republikën e Shqipërisë që përfshin:

a) Vlerësimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike në mjedis, shoqëri dhe shëndet;

b) Vlerësimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike te burimet ujore, bujqësia dhe blegtoria dhe sektorët që ndikohen më shumë;

c) Vlerësimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike te grupet dhe komunitetet e cenueshme, tek ekosistemet, te burimet ujore, te bujqësia, te blegtoria, te zonat e mbrojtura dhe te sektorët që ndikohen më tepër;

ç) Ndryshimet klimatike të pritshme në të ardhmen në territorin e Shqipërisë;

d) Politikat afatgjata ndaj ndryshimeve klimatike për mbrojtjen e njeriut, mjeteve të jetesës dhe ekosistemeve.

1. 2. Pasqyrën e politikave, kuadrit ligjor dhe institucional ekzistues për zbatimin masave në fushën e ndryshimeve klimatike

1. 3. Objektivat dhe synimet e përgjithshme të Strategjisë, duke përfshirë:

a) masat dhe aktivitetet prioritare, bazuar te vlerësimi i ndikimeve të ndryshimeve klimatike;

b) strategjinë afatgjatë për zhvillimin me emetim të ulët, në përmbushje të parashikimeve të pikës 19 të nenit 4 të marrëveshjes së Parisit dhe të pikës 2 të nenit 14 të këtij ligji;

c) detyrimet ndërkombëtare dhe bashkëpunimin ndërkombëtar të Shqipërisë, në kuadër të ndryshimeve klimatike.

1.4. Plani i veprimit të SKA-NZHEU, si pjesë përbërëse e Strategjisë, në përputhje me pikën 2 të nenit 5 të këtij ligji, përmban të paktën elementet e mëposhtme:

(i) Pasqyrën e përgjithshme:

a) përshkrimin e objektivave dhe masave zbutëse/mitiguese;

b) bashkërendimin me planet kombëtare ekzistuese, si dhe me qëllimet për zbutjen/mitigimin sektorial;

c) përshkrimin e nismave dhe sinergjive ekzistuese për mitigimin.

(ii) Përfitimet:

a) përshkrimi i përfitimeve në aspektin e zhvillimit ekonomik, shoqëror dhe mjedisor;

b) analizën e shpenzimeve – përfitimeve nga zbatimi i masave zbutëse/mitiguese;

(iii) Ndikimet nga emetimi i gazit serrë:

a) përshkrimin e skenarit "*business as usual*" (referuar si "BAU");

b) përshkrimin e ndikimeve të vlerësuara mbi devijimin e emetimit të gazit serrë nga BAU;

c) përshkrimin e impaktit transformues pas zbatimit;

ç) analizën e shpenzimeve – përfitimeve në arritjen e ndikimeve të emetimit të gazit serrë.

(iv) Planveprimin:

a) përshkrimin e aktiviteteve specifike për zbatimin e masave zbutëse / mitiguese të planit;

b) planin e punës për mënyrën e zbatimit të aktiviteteve specifike dhe afatet përkatëse;

c) planin për pjesëmarrjen e palëve të interesuara, përfshirë rolin e çdo pale në zbatimin e aktiviteteve dhe marrëveshjet institucionale.

(v) Monitorimin dhe matjen e progresit:

a) parametrat dhe treguesit kryesorë të vlerësimit të zbatimit të planit;

b) parametrat dhe treguesit kryesorë të vlerësimit të përfitimeve kombëtare dhe ndikimet e emetimit të gazit serrë;

c) metodologjinë e vlerësimit të ndikimeve të emetimit të gazit serrë, si dhe marrëveshjet për matjen dhe raportimin.

1.5. Planin për financimin e SKA-NZHEU-së, që përmban të paktën elementet e mëposhtme:

a) vlerësimin gjithëpërfshirës të humbjes ekonomike dhe joekonomike dhe dëmeve të lidhura me ndryshimin e klimës, përfshirë ato të shkaktuara nga situatat emergjente, si dhe ngjarjet me fillim të ngadalshëm (*slow onset events*);

b) planin e veprimit për menaxhimin e riskut, përfshirë sistemet e paralajmërimit të hershëm, gatishmërisë emergjente dhe masave që synojnë përmirësimin e qëndrueshmërisë së komuniteteve, jetesës dhe ekosistemeve;

c) masat e menaxhimit të riskut financiar, përfshirë lehtësirat e sigurimit të riskut, bashkimit të risqeve të klimës (*climate risk pooling*) ose zgjidhje të tjera të sigurimit.

1.6. Masat specifike për rritjen e kapaciteteve të institucioneve që ushtrojnë detyra dhe kompetenca në kuadër të pasojave të ndryshimeve klimatike.

1.7. Burimet financiare të nevojshme për zbatimin e Strategjisë Kombëtare dhe planeve kombëtare për ndryshimet klimatike.

1.8. Masat për edukimin, trajnimin, ndërgjegjësimin ndaj ndryshimeve klimatike, përfshirë nxitjen dhe mbështetjen e kërkimeve shkencore në fushën e ndryshimeve klimatike.

Pjesa 2

LISTA JOSHTERUESE E ÇËSHTJEVE QË DUHEN TRAJTUAR NË PLANIN KOMBËTAR TË PËRSHTATJES

Plani Kombëtar për Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike (NAP), që parashikohet në shkronjën "b" të pikës 1 të nenit 5 të këtij ligji, përmban të paktën elementet e mëposhtme:

(i) Pasqyrën e përgjithshme:

a) përshkrimi i objektivave dhe masave për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike;

b) bashkërendimi dhe integrimi i politikave të përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike te planet dhe strategjitë kombëtare ekzistuese;

(ii) Përfitimet:

a) përshkrimi i përfitimeve në aspektin e zhvillimit ekonomik, shoqëror dhe mjedisor;

b) analiza e shpenzimeve - përfitimeve nga zbatimi i masave të përshtatjes;

(iii) Planveprimin:

a) përshkrimi i aktiviteteve specifike për zbatimin e masave të përshtatjes;

b) plani i punës për zbatimin e aktiviteteve specifike dhe afatet përkatëse;

c) plani për pjesëmarrjen e palëve të interesuara, përfshirë rolin i çdo pale në zbatimin e aktiviteteve dhe marrëveshjet institucionale.

(iv) Monitorimin dhe matjen e progresit:

a) parametrat dhe treguesit kryesorë të vlerësimit të zbatimit të planit;

b) metodologjia e vlerësimit.